

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПНУ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Херсонський державний університет**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

15 листопада 2024 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 15 листопада 2024 р., Мукачєво / Ред.кол.: Фенцик О.М. (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : МДУ, 2024. –355 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 9 від 21 листопада 2024 р.)**

Рецензенти:

Бондар Т.І. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Фенцик Оксана Миколаївна – в.о.зав.кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, кандидат педагогічних наук, доцент, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Дудаш О.С. – доктор філософії з педагогічних наук, ст.викладач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

<i>Віолетта Бобела, Оксана Фенцик</i> ФОРМУВАННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	234
<i>Ганна Гангур, Ольга Хома</i> РОЛЬ СЛОВА У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	236
<i>Марина Грабовницька, Любов Фенчак</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НУШ	239
<i>Марія Кузьма-Качур, Вероніка Боднар</i> ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА	243
<i>Марія Кузьма-Качур, Іванна Данко</i> ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	246
<i>Марія Кузьма-Качур, Тетяна Жупанин</i> СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	248
<i>Марія Кузьма-Качур, Валерія Клювак</i> МОДЕЛЮВАННЯ В СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	250
<i>Євгенія Микуланинець, Маріанна Горват</i> РОЛЬ ДОМАШНІХ ЗАВДАНЬ У ФОРМУВАННІ САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	252
<i>Марія Могіш, Маріанна Горват</i> ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МЕДІАОСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	256
<i>Тетяна Мочан, Ганна Губаль</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПЕДАГОГІЦІ ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОТИВАЦІЇ ТА СПІВПРАЦІ	259
<i>Ганна Товканець, Юлія Сідор</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	262
<i>Марія Фельбаба</i> ПОЗАКЛАСНА ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ НАПОЛЕГЛИВОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	265
РОЗДІЛ 7 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	270
<i>Христина Белей, Олена Мішкулинець</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	270

Марія Кузьма-Качур

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти
Мукачівський державний університет

Вероніка Боднар

спеціальність 013 Початкова освіта,
другий (магістерський) рівень вищої освіти
Мукачівський державний університет

ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ:

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Перед сучасною школою стоїть завдання необхідності формування пізнавального інтересу у здобувачів освіти. Вже в початковій школі, оскільки на початковому етапі навчання вчителі мають можливість розпізнати потенційні здібності дитини, його творчий та інший потенціал, у дітей формуються базові основи моральних переконань і потреб у вивченні тих чи інших предметів і виконанні тих чи інших видів діяльності. Актуальність проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів, зокрема, на уроках «Я досліджую світ» підтверджується основними завданнями зазначеними у Державному стандарті. Так, у ньому чітко виокреслено вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти всіх освітніх галузей [2].

Стійкий пізнавальний інтерес у молодших школярів є критерієм ефективності навчального процесу в початковій школі. У структурі навчальної діяльності він виконує декілька ключових функцій: виступає засобом навчання, формує мотиви пізнавальної активності, а також розвивається як стійка особистісна якість, орієнтована.

Науковцями пізнавальний інтерес розглядається з різних сторін: має пошуковий характер, підвищує можливості розумового розвитку учня (В. Паламарчук), сприяє усвідомленій самостійності (О. Савченко), викликає продуктивну роботу (В. Лозова), змінює способи розумової діяльності (Г. Щукіна), є умовою розвитку творчої особистості (М. Алексеєва).

Пізнавальний інтерес є інтегральною якістю особистості, яка має складну багаторівневу структуру. Вона включає в себе взаємопов'язані компоненти психічних процесів: когнітивні (розумові), емоційні та регулятивні. Ця про якість відбувається в процесі основної діяльності здобувача освіти, адже саме пізнавальний інтерес виступає найсильнішим мотивом у навчальній діяльності. Він активно взаємодіє із системою ціннісних орієнтацій, цілями та очікуваними результатами діяльності, відображаючи всі аспекти особистості: інтелектуальний розвиток, волюві якості та емоційні переживання. Таким чином, пізнавальний інтерес виступає провідним чинником, який забезпечує гармонійний розвиток здобувача освіти та його прагнення.

Джерелом пізнавального інтересу є когнітивна потреба, задоволення якої відбувається через активний пошук, спрямований на відкриття нового та його інтеграцію в особистий досвід. Питання розвитку пізнавального інтересу тісно пов'язане з діяльністю і включає такі важливі аспекти, як самостійність та незалежність. На формування інтересів дитини значною мірою впливають знання, отримані нею особисто. Саме тому розвиток пізнавального інтересу та його піднесення на якісно вищий рівень пов'язані з практичною дослідницькою діяльністю здобувача освіти. Така діяльність сприяє формуванню в учнів здатності до самостійного пошуку знань, забезпечує стійкий інтерес і глибоку зацікавленість у навчальному процесі, що є основою для розвитку всіх розумових процесів.

В [1] пізнавальний інтерес трактується як «активне мотивоване емоційне ставлення учнів до предмета пізнання, яке має систематично враховуватися і розвиватися у процесі навчання, оскільки впливає на формування і розвиток особистісної спрямованості дитини».

У [3] пізнавальний інтерес розглядається як «форма вираження внутрішніх пізнавальних потреб, мотивів, характеризується вибірковою ставленням до об'єкту; стійкі пізнавальні інтереси забезпечують активну діяльність суб'єкта». А от у дослідженнях О. Савченко трактування категорії у як «прагнення до знань,

що виявляється в активному ставленні учня до пізнання сутнісних властивостей предметів і явищ дійсності» [5].

У навчальній діяльності молодших школярів здійснюються усвідомлені пізнавальні інтереси, які характеризуються прагненням не лише отримати конкретний результат, але й володіти загальним методом досягнення всіх подібних результатів, а також глибокі зв'язки й взаємозалежність об'єкта вивчення. Це прагнення є основою мотивації до навчання, формує бажання та здатність вчитися.

Процес розвитку пізнавального інтересу здобувача початкової освіти включає ряд етапів. Перший етап – цікавість – природна реакція на все нове або неочікуване. Вона спрямовує увагу здобувача освіти на розгляд навчального матеріалу, але не переноситься на інший навчальний матеріал. Він має ситуативний характер. Швидко виникає, а під час зміни ситуації зникає. Другий етап – допитливість, характеризується бажанням і намаганням пізнати сприйнятий об'єкт, розширити свої знання про нього Третій етап – глибокий пізнавальний інтерес, при якому здобувач освіти прагне пізнати об'єкт, виявити сутнісні характеристики предмета, встановити його зв'язки і залежності. Усі етапи взаємозв'язані і проявляються під час навчання [4].

Отже, пізнавальний інтерес – це важлива мотивація, що стимулює здобувачів початкової освіти до активної діяльності, набуття знань, умінь, навичок, а головне – поява інтересу як більш стійкого емоційного ставлення до навколишньої дійсності.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник/ К. : Либідь, 1997. 367с.
2. Державний стандарт початкової освіти URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyjderzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>
3. Енциклопедія освіти: [наук.ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер. 2008. С.1040.
4. Кузьма-Качур М. І., Белей Х. М. Умови виникнення пізнавальних інтересів у процесі формування природознавчих компетентностей. URL: http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10822/1/Conditions_%20for_%20the_%20emergence_%20of_%20cognitive_%20interests%20in%20the_%20process_%20of_%20formation_%20of%20natural%20science%20competences.pdf
5. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: навч.пос. Київ: Генеза. 1999. С.366.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>